

Mission skal der til

Lang tid er begrebet mission mere eller mindre blevet anset for suspekt, men realismen er ved at vende tilbage i den religiøse debat: Uden mission, ingen kristen kirke¹

Af Jesper Bacher²

Det kan dårlig nægtes. Mission har ikke haft den bedste presse i flere år. Mission og missionærer er blevet karikeret og kritiseret, afvist og affærdiget. Det gælder både den ydre mission rettet mod dem, som endnu ikke har hørt evangeliet, og den indre mission rettet mod dem, som har overhørt mere, end de har hørt.

Den ydre mission har for mange rimet på imperialismen, en åndelig afart af kolonialismen, respektløs i omgangen med oprindelige kulturer og religioner.

*Vi har udbredt evangeliet
med ild og sværd.
Vi har klædt de svedende sorte på
i anstændighedens navn
og klædt de frysende af
af andre grunde.
Med det glade budskab,
godhedens, mildhedens, kærlighedens,
har hykleriet, i al hvert fald den ubevidste modsigelse,
nået sit højdepunkt*

digter f.eks. Thorkild Bjørnvig. Det kan også dårlig nægtes, at der er noget om snakken. Missionens historie er broget og til tider blodig, og den har været hårdhændet og ufølsom. Men missionærerne har sandelig sat sig utallige gode frugter i de lande, hvor de har virket. De har efterladt sig menigheder, men også skoler, sundhedsvæsen og sociale institutioner, og de har været uforfærdede talsmand for indfødtes rettigheder og protesteret mod kolonimagternes overgreb.

Det gælder også for den indre mission, at den ikke har fået den bedste omtale. Mest i skikkelse af foreningen *Indre Mission* har forskellige kritikere taget den under ukærlig behandling, og igen har

¹ Artiklen, der tidligere har været bragt som kronik i Berlingske Tidende, bringes her med forfatterens tilladelse

² Jesper Bacher er sognepræst i Tirsted og Vejleby sogne i Lolland-Falsters stift.

kritikken både været berettiget og uberettiget. Alle ting har deres bagside, kun Kristus har ingen, var der engang en katolsk teolog, som sagde, men kritikken er ofte forfaldet til billige klicheer, hvis den ikke har været båret af decideret modvilje mod selve kristendommen og al dens (u)væsen.

Det missionske kan stadig bruges som skræmmebillede, noget, vi erfarede under bispevalgkampen i vores stift, og for et par år siden fravalgte Jens Rohde Folketingets åbningsgudstjeneste, alene fordi en præst med tilknytning til Indre Mission skulle prædike. Han gad ikke "gå foroverbøjet ud af kirken", så kan det jo også være svært at se op i et kamera ...

Mission, den ydre og den indre, har ikke just været i medvind og har for mange fremmanet billedet af selvretfærdighed og salvelsesfuld påtrængenhed.

Nuvel, modsigelse skader sjældent, og iblandet modsigelse har der også været mangan en træffende indsigt, men anfægter man selve mission, anfægter man kristendommens kerne, ja, man anfægter egentlig, at vi mennesker kan have noget afgørende at sige hverandre.

Vi skal ikke bare registrere tro og holdninger, som man konstaterer hårfarvernes mangfoldighed, men have modet til at debattere dem, anfægte dem og dele dem.

"At affinde sig med pluralismen er en form for åndelige dovenskab," har jeg læst K.E Løgstrup citeret for at sige. Ikke at samfundet skal være uniformt, men det er dovent eller udtryk for bekvemmelighed, hvis man bare accepterer og tolerer og aldrig går i brechen med ord og ånd og lidenskab for dét, man for alvor tror. Hvis der altså er noget, man for alvor tror. Ellers er det, nå ja, simpelthen for sølle.

Men nu er det, som der blæser mildere vinde, når det drejer sig om mission. Begrebet er ikke så forkæret, som det var engang. Nu kan man også dårlig betragte mission som en eksotisk beskæftigelse, der drives i fjerne egne og plejes i særlige kirkelige miljøer. Andre religioner, ikke mindst den ligeledes missionerende islam, er blevet en uomgængelig del af den danske virkelighed. Man kan også dårlig se bort fra det såkaldte traditionsstab og den almindelige uvidenhed om kristendommen, som præger mange af kirkens egne medlemmer. Vi har brug for mission på flere planer med mange adressater, for kirken skal ikke hvile på de evangeliske laurbær, men fare ud med oliegrenen til såvel Jens som Muhammed.

Det er sådan med Jesus Kristus, at enten kommer han alle ved, eller så kommer han ingen ved. Han er ikke en stammegud for hvide mennesker; han er ikke den vestlige verdens kulturelle idol; han er alles Herre, bror og frelser. Der er ingen plads i kristendommen for religiøse apartheid ud fra tankegangen "hver kultur sine guder/Gud eller religion".

Der bør heller ikke være plads til arrogance fra de kristnes side. En tidligere biskop i Lolland-Falsters stift har træffende peget på, at en missionær kan sammenlignes med en tigger, der siger til andre tiggere: "Jeg ved, hvor der er brød; kom, det er ikke langt væk". Vi er ikke de religiøst velhavende, som allernådigst giver lidt åndeligt ulandshjælp til de underbemidlede, men tiggere som lever af samme brød.

Al den tale om mission harmonerer dårligt med, at religion skulle være en privat sag, og det er ærligt talt også en noget problematisk bekendelse. Troen er ikke givet for at nusses i sjælens lønkammer bag nedrullede gardiner; den hører også til kirkerummet og på torvet. Kristendommen er et offentligt anliggende med bud til alle mennesker. Selvfølgelig er der fare for hykleri og selvsmagende trosudstillelse, og man er ikke befriet for omtanke og selvkritik, når man vidner om sin tro, men evangeliets lys skal ikke sættes under en skæppe. Det skal tværtimod varme, oplyse og også til tider skære i øjnene – til glæde, forundring og rystelse for alle.

Når det er sagt, så er troen selvfølgelig et personligt anliggende, en hjertesag, men netop hvad hjertet er fuldt af, flyder munden over med.

Den store tyske teolog *Eberhard Jüngel*³ har sagt, at havde kirken et hjerte, så ville dens puls i høj grad være reguleret af mission, og mangler i den missionsariske aktivitet ville straks give alvorlige hjerte-kargproblemer. Kirken ånder således ind, når den fyldes af evangeliets kraft f.eks. ved gudstjenesten, og den ånder ud, når den går ud over sig selv og vidner for alverden om sin Herre. En kirke, der ikke missionerer, har med andre ord alvorlig kredsløbsforstyrrelser, for den tager ind, men puster ikke ud, og så er der jo alle muligheder for at blive oppustet og selvtilstrækkelig. Mission er en del af kirkens åndedræt.

Mission er imidlertid ikke en entydig størrelse, den kan antage utallige former og farver, for mennesker og situationer er forskellige. Mange betoner, at missionen skal være dialogisk og lyttende, ikke monologisk og proklamerende, og almindelige kommunikative dyder skal da også iagttages, når der missioneres. Dialogen må imidlertid ikke blive en missionserstatning, en samtale for samtalens skyld, hvor man modtager høflig orientering om hverandres tro og i øvrigt lader de hellige køer uberørt.

Det er ingen tjent med, slet ikke sandheden.

Men sandheden kender vi den? Altså den store sandhed om livet og Gud og mennesker – er den tilgængelig for os? Er det ikke for meget at hævde, at tage munden for fuld?

Man kan ligefrem luften såvel sin ydmyghed som sin kritiske sans, når man betoner, at der skal skelnes mellem Gud og den menneskelige gudsforståelse, som er præget af sin tid og sted. Det skal da også gerne medgives, at dogmerne ikke er sendt med luftpost fra høje himmelsale, og kristendommen naturligvis er mærket af sin kontekst, men nu *har* Gud faktisk givet lyd fra sig. Han har gjort sig forståelig og løftet sløret for, hvem han er, i sin søn. Var det ikke tilfældet, ville jeg skynde mig at finde anden og meningsfuld beskæftigelse. Er kristendommen ikke andet end mennesketanker – det er den naturligvis også - ville den være en usalig og i det lange løb håbløs affære.

Kirken tager ikke sit budskab alvorligt, hvis ikke tager evangeliets sandhedsfordring alvorligt, men sandhedsfordringen er sine steder blevet erstattet af et tamt sandhedsbud blandt andre.

En sognepræst på Nørrebro, Anne Braad, har – så vidt jeg har forstået – i ramme alvor foreslået, at gøre folkekirken "til et helligt hus, der kan rumme alle religioner", og den københavnske domprovst, Anders Gadegaard, har opfordret til, at man ved gudstjenestens kollekter skulle samle ind til opførelse af en stormoské. Det er mildest talt besynderligt, at præster i folkekirken ser det som deres opgave aktivt at bidrage til, at Kristus-fornægtelse får bedre rammer, og selv om det ikke er kommet så vidt i praksis, viser det, hvor bizarre udslag toleranceideologien kan give.

Hvis evangeliet bare var et bud blandt andre, var der sådan set ikke grund til mission. Da kunne man slå sig til ro med, at smag og behag nu engang er forskellige.

Vi er faktisk kristne, fordi nogle engang ulejligede sig op i det høje nord med det kristne budskab. Vi har kirken og en kultur, der er præget af kristendommen, fordi der var nogle, som kom til os med det, som ingen kan sige sig selv. Dengang i vikingetiden var Danmark en missionsmark, og det er i stigende omfang tilfældet igen. Danmark er nok en mission værd.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

³ Født 1934, professor ved Det evangelisk-teologiske Fakultet på universitetet i Tübingen. Red.